

Metodické usmernenie
Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcie geológie a prírodných zdrojov

k

Plánu prác na odstránenie environmentálnej záťaže

podľa zákona č. 409/2011 z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov

1. Úvod

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), sekcia geológie a prírodných zdrojov vydáva toto metodické usmernenie k zákonu č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 409/2011 Z. z.“), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2012. Metodické usmernenie je určené krajským úradom životného prostredia, ktoré podľa § 8 zákona schvaľujú návrh plánu prác na odstránenie environmentálnej záťaže (ďalej len „plán prác“). Metodické usmernenie je použiteľné aj pre pôvodcov, určené povinné osoby a príslušné ministerstvá pri príprave návrhu plánu prác.

2. Cieľ metodického usmernenia a všeobecné požiadavky

Cieľom metodického usmernenia je spresniť požiadavky na obsah plánu prác, ktorý je predkladaný pôvodcom, určenou povinnou osobou alebo príslušným ministerstvom na schválenie krajskému úradu životného prostredia podľa § 8 zákona č. 409/2011 Z. z.

Návrh Plánu prác sa predkladá v lehotách stanovených v ods. 1 § 8 zákona podľa priority riešenia environmentálnej záťaže (ďalej len „EZ“).

Návrh plánu prác musí byť podľa ods. 3 § 8 tohto zákona vypracovaný v súlade so Štátnym programom sanácie environmentálnych záťaží¹⁾: (<http://www.minzp.sk/sekcie/temy-oblasti/geologia/environmentalne-zataze.html>) a s Vodným plánom Slovenska²⁾: (http://www.vuvh.sk/rsv2/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=87).

Súlad so Štátnym programom sanácie environmentálnych záťaží znamená zabezpečiť napĺňanie stanovených priorít, tzn. pôvodca, povinné osoby a príslušné ministerstvá musia zabezpečiť postupné odstraňovanie najmä vysokorizikových environmentálnych záťaží v krátkodobom časovom horizonte.

¹⁾ § 20a ods. 4 a 5 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov

²⁾ § 14 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov

Súlad s Vodným plánom Slovenska znamená napĺňanie opatrení na redukovanie znečistenia podzemných vôd pesticídnymi a ostatnými chemickými látkami, tzn. okrem iného opatrenia na zabezpečenie sanácie prioritných environmentálnych záťaží vo vodných útvaroch so zlým chemickým stavom, ktoré sú odporúčané na riešenie do roku 2027.

3. Plán prác na odstránenie EZ

Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 409/2011 Z. z. plán prác obsahuje časové a vecné vymedzenie vykonávania geologického prieskumu životného prostredia,³⁾ sanácie environmentálnej záťaže⁴⁾ a monitorovania geologických faktorov životného prostredia,⁵⁾ náklady potrebné na realizáciu plánu prác a náležitosti vymedzené v osobitnom predpise.⁶⁾

Plán prác má byť vypracovaný tak, aby z neho bola jasná postupnosť krokov potrebných na odstránenie EZ.

Vzhľadom na rozdielny stav realizovaných geologických prác na lokalite s environmentálnou záťažou, plán prác bude obsahovať údaje o geologických prácach, ktoré je potrebné ešte vykonať. Už zrealizované geologické práce je potrebné pri tvorbe plánu prác zohľadniť a odkaz na ne uviesť v samostatnej prílohe plánu prác (meno autora, rok spracovania dokumentu, názov dokumentu a obdobie realizácie prác).

Plán prác obsahuje:

- titulný list, v ktorom sú uvedené tieto údaje:
 - identifikačné údaje vlastníka, užívateľa alebo správcu nehnuteľnosti, na ktorej sa EZ nachádza,
 - názov EZ podľa registračného listu EZ,
 - názov a kód katastrálneho územia podľa údajov z evidencie katastra nehnuteľností,
 - názov a číselný kód obce, okresu a kraja, v ktorých sa EZ nachádza,
 - identifikačné údaje zhotoviteľa plánu prác,
- základné údaje o EZ:
 - rozsah znečistenia jednotlivých zložiek životného prostredia,
 - prioritné znečisťujúce látky a ich koncentrácia,
 - údaje o činnosti, ktorá viedla k vzniku EZ,
- údaje o geologických prácach vykonaných na identifikovanie a overenie EZ a ich výsledkoch (stručný popis a mapové podklady),
- vecné vymedzenie plánovaných geologických prác potrebných na odstránenie EZ,
- časové vymedzenie plánovaných geologických prác potrebných na odstránenie EZ (návrh harmonogramu),
- predpokladané náklady na realizáciu plánovaných geologických prác.

Vecné vymedzenie plánovaných geologických prác potrebných na odstránenie EZ obsahuje údaje o:

³⁾ § 2 ods. 3 písm. d) zákona č. 569/2007 Z. z.

⁴⁾ § 2 ods. 5 písm. c) zákona č. 569/2007 Z. z.

⁵⁾ § 2 ods. 5 písm. a) zákona č. 569/2007 Z. z.

⁶⁾ § 12, 14 a 16 zákona č. 569/2007 Z. z.

- geologickom prieskume životného prostredia (zameraného na EZ) (v etape orientačného, podrobného alebo doplnkového prieskumu, v závislosti od preskúmanosti EZ,⁷⁾
- prípravnej dokumentácii, t.j. prípravnej štúdií sanácie environmentálnej záťaže⁸⁾, ktorá sa odporúča spracovať v prípade, ak ide o rozsiahle znečistené územie, zložitú kombináciu vysoko rizikových znečisťujúcich látok, zložité geologické pomery skúmaného územia, a pod.),
- projekte sanácie EZ⁹⁾
- projekte odborného geologického dohľadu,¹⁰⁾
- sanácii EZ,
- výkone odborného geologického dohľadu,
- monitorovaní geologických faktorov životného prostredia,¹¹⁾
- ukončení realizácie plánu prác.

V prípade, že analýzou rizika znečisteného územia je riziko vylúčené, môže byť plán prác ukončený bez vykonania sanácie EZ.

4. Podrobnosti vecného a časového vymedzenia plánovaných geologických prác potrebných na odstránenie EZ

4.1 Geologický prieskum životného prostredia (zameraný na EZ)

V tejto časti plánu prác zhotoviteľ plánu prác uvedie:

- etapu geologického prieskumu životného prostredia,
- cieľ geologickej úlohy,
- harmonogram výberu/obstarania zhotoviteľa projektu geologickej úlohy (geologický prieskum životného prostredia),
- harmonogram výberu/obstarania zhotoviteľa geologických prác (geologický prieskum životného prostredia),
- termín vypracovania projektu geologickej úlohy (geologický prieskum životného prostredia),
- harmonogram schvaľovania projektu geologickej úlohy (geologický prieskum životného prostredia), ,
- harmonogram vykonávania geologického prieskumu životného prostredia (stručne uvedie časové a vecné vymedzenie etapovitosti prieskumných prác (metodika technických a vzorkovacích prác v časovom slede), potrebný čas na laboratórne analýzy (napr. predpoklad minimálne 3 vzorkovacích kôl s časovým odstupom s cieľom vymapovať ohniská a spresniť ohraničenie kontaminačných mrakov), potrebný čas na mikrobiologické a ekotoxikologické testy (v odôvodnených prípadoch), priebežné spracovávanie výsledkov prieskumných prác, terénne merania, atď.),
- predpokladaný termín vypracovania záverečnej správy s analýzou rizika znečisteného územia,

⁷⁾ § 7 ods. 3 písm. b) body 2.,3.,4. a 6 a ods. 3 písm. c) body 2. a 3. vyhlášky č. 51/ 2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon v znení neskorších predpisov

⁸⁾ § 15 ods. 4 vyhlášky č. 51/ 2008 Z. z.

⁹⁾ § 16 vyhlášky č. 51/ 2008 Z. z.

¹⁰⁾ § 3 písm. u) zákona č. 569/2007 Z. z.

¹¹⁾ STN ISO 5667 – 1, STN ISO 5667 - 11

- harmonogram schvaľovania záverečnej správy s analýzou rizika znečisteného územia,¹²⁾
- predpokladané finančné náklady.

Podľa § 3 písm. d) bod 2 zákona č. 569/2007 Z. z. geologický prieskum životného prostredia je prieskum, ktorým sa zisťujú a overujú environmentálne záťaž, vyhodnocujú sa súčasné a potenciálne riziká environmentálnej záťaž s ohľadom na súčasné a budúce využitie územia a navrhujú sa sanačné opatrenia.

Geologický prieskum životného prostredia zameraný na prieskum environmentálnej záťaž sa vykonáva v etape orientačného, podrobného alebo doplnkového prieskumu, podľa aktuálnej potreby na lokalite.

Pre potreby sanácie musí byť EZ preskúmaná geologickým prieskumom životného prostredia v etape podrobného prieskumu. V prípade, že takýto prieskum už bol vykonaný, ale záverečná správa z geologického prieskumu životného prostredia neobsahuje požadované údaje, alebo údaje sú neaktuálne, je potrebné uskutočniť doplnkový prieskum na ich získanie, resp. uskutočniť nový geologický prieskum životného prostredia v etape podrobného prieskumu.

Analýza rizika znečisteného územia¹³⁾ tvorí samostatnú časť záverečnej správy, pri riešení ktorej sa zistilo závažné znečistenie územia spôsobené činnosťou človeka. Pre potreby tohto usmernenia je to záverečná správa z geologického prieskumu životného prostredia v etape podrobného prieskumu, resp. doplnkového prieskumu. Náležitosti analýzy rizika znečisteného územia definuje vyhláška č. 51/2008 Z. z., ktorou sa vykonáva geologický zákon v znení neskorších predpisov a Metodický pokyn MŽP SR č. 1/2012-7 na vypracovanie analýzy rizika znečisteného územia:

(http://enviroportal.sk/uploads/2011/07/page/environmentalnetemy/envi_4/MP_01_2012opr.pdf).

Výsledkom analýzy rizika znečisteného územia je:

- hodnotenie environmentálnych rizík,
- hodnotenie zdravotných rizík,
- stanovenie cieľov sanácie EZ (len v prípade potvrdenia rizík),
- návrh a hodnotenie variantov sanácie EZ,
- odhad potrebných finančných nákladov na sanáciu (len v prípade potvrdenia rizík).

Zhotoviteľom projektu geologickej úlohy (geologický prieskum životného prostredia) a zhotoviteľom geologických prác (geologický prieskum životného prostredia) môže byť tá istá fyzická osoba podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá má príslušné geologické oprávnenie.¹⁴⁾

4. 2 Prípravná dokumentácia

Prípravná dokumentácia, ak je potrebná, sa vypracúva podľa § 15 vyhlášky č. 51/2008 Z.z., (ktorou sa vykonáva geologický zákon) v znení neskorších predpisov buď ako všeobecné

¹²⁾ § 18 ods. 2 zákona č. 569/2007 Z. z.

¹³⁾ § 16 ods. 6 zákona č. 569/2007 Z. z.

¹⁴⁾ § 4 ods. 1 zákona č. 569/2007 Z. z.

riešenie alebo ako prípravná štúdia; jej obsah a skladbu vymedzuje objednávateľ.

V prípade sanácie EZ sa spravidla robí prípravná štúdia sanácie EZ.

Zhotoviteľ plánu prác uvedie:

- dôvod vypracovania prípravnej štúdie, resp. jej nevypracovania,
- cieľ prípravnej štúdie,¹⁵⁾
- harmonogram výberu/obstarania zhotoviteľa prípravnej štúdie),
- termín vypracovania prípravnej štúdie (dobu potrebnú na analýzu navrhovaných metodických a technických postupov sanácie EZ, na posúdenie rizík jednotlivých riešení sanácie EZ, plánovaných laboratórnych testov, laboratórnych analýz, pilotných skúšok, expertných posudkov, atď.),
- predpokladané finančné náklady.

4. 3 Projekt sanácie EZ a projekt odborného geologického dohľadu

V tejto časti plánu prác zhotoviteľ plánu prác uvedie:

- cieľ projektu sanácie EZ a projektu odborného geologického dohľadu,
- harmonogram výberu/obstarania zhotoviteľa projektu sanácie EZ a projektu odborného geologického dohľadu,
- termín vypracovania projektu sanácie EZ,
- termín vypracovania projektu odborného geologického dohľadu,
- harmonogram schvaľovania projektu sanácie EZ a projektu odborného geologického dohľadu,
- predpokladané finančné náklady.

4. 4 Realizácia sanácie EZ a odborného geologického dohľadu

Zhotoviteľ plánu prác uvedie:

- harmonogram výberu/obstarania zhotoviteľa sanácie EZ a výkonu odborného geologického dohľadu,
- harmonogram vykonávania geologických prác (sanácie EZ a odborného geologického dohľadu) – stručne uvedie časové a vecné vymedzenie zvoleného sanačného postupu/kontroly vykonávania sanácie EZ (časový sled metodiky prác, tzn. prípravné práce, vykonávanie technických prác, inštalácia sanačnej/ých technológií, frekvencia terénnych meraní, frekvencia monitorovania priebehu sanačných prác, potrebný čas na laboratórne analýzy, atď.),
- termín vypracovania aktualizovanej analýzy rizika znečisteného územia po ukončení sanácie EZ,
- harmonogram vypracovania a schvaľovania záverečnej správy zo sanácie EZ s aktualizovanou analýzou rizika znečisteného územia,⁹⁾
- harmonogram vypracovania a schvaľovania záverečnej správy z odborného geologického dohľadu,
- predpokladané finančné náklady.

¹⁵⁾ § 15 ods. 4 vyhlášky č. 51/2008 Z. z.

Zhotoviteľ projektu sanácie EZ a zhotoviteľ sanácie EZ môže byť tá istá fyzická osoba podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá má príslušné geologické oprávnenie.¹¹⁾

Zhotoviteľ projektu sanácie EZ, v prípade že nebude vykonávať samotnú sanáciu EZ, môže vykonávať odborný geologický dohľad.

4. 5 Monitorovanie geologických faktorov životného prostredia

V tejto časti plánu prác zhotoviteľ plánu prác uvedie:

- cieľ monitorovania geologických faktorov životného prostredia¹⁶⁾ (predsanačný, sanačný a posanačný monitoring),
- harmonogram výberu/obstarania zhotoviteľa projektu geologickej úlohy (monitorovanie geologických faktorov životného prostredia) a zhotoviteľa geologických prác (monitorovanie geologických faktorov životného prostredia),
- termín vypracovania projektu geologickej úlohy (monitorovanie geologických faktorov životného prostredia),
- harmonogram vykonávania monitorovania geologických faktorov životného prostredia (stručne uvedie časové a vecné vymedzenie metodiky prác, predmet monitorovania - podzemná voda, povrchový tok, zeminy, zoznam sledovaných znečisťujúcich látok a ďalších parametrov (napr. teplota, pH, mikrobiológia zemín a podzemných vôd, atď.), frekvenciu vzorkovania, a pod.),
- harmonogram vypracovania a schvaľovania záverečnej správy z monitorovania geologických faktorov životného prostredia,
- predpokladané finančné náklady.

Zhotoviteľ projektu geologickej úlohy (monitorovanie geologických faktorov životného prostredia) a zhotoviteľ geologických prác (monitorovanie geologických faktorov životného prostredia) môže byť tá istá fyzická osoba podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá má príslušné geologické oprávnenie.¹¹⁾

4. 6 Ukončenie realizácie plánu prác

Zhotoviteľ plánu prác uvedie pravdepodobnú dobu ukončenia realizácie plánu prác vrátane posanačného monitoringu.¹⁷⁾

V návrhu plánu prác sa uvedie predpokladaný termín ukončenia sanácie EZ s dôrazom na okolnosti, ktoré tento termín môžu ovplyvniť.

5. Ďalšie povinnosti vyplývajúce z § 8 zákona č. 409/2011 Z. z.

Pôvodca, povinná osoba alebo príslušné ministerstvo sú povinní plán prác aktualizovať, ak sa pri jeho realizácii zistia nové skutočnosti a predložiť ho na schválenie krajskému úradu životného prostredia.¹⁸⁾

Krajský úrad životného prostredia

¹⁶⁾ § 8 písm. c) vyhlášky č. 51/2008 Z. z.

¹⁷⁾ § 9 zákona č. 409/2011 Z. z.

¹⁸⁾ § 8 ods. 6 a ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z.

- schvaľuje:
 - plán prác¹⁹⁾,
 - zmenu plánu prác²⁰⁾, ak je potrebné zvolit' iný postup, ako je uvedený v schválenom pláne prác, alebo ak si realizácia plánu prác vyžiada neprimerané náklady,
 - aktualizovaný plán prác,²¹⁾
- vydáva rozhodnutie o schválení:
 - plánu prác,¹⁵⁾
 - aktualizovaného plánu prác,¹⁶⁾
 - zmeny plánu prác,¹⁷⁾
- zasiela bezodkladne právoplatné rozhodnutie o schválení plánu prác, o schválení aktualizovaného plánu prác a rozhodnutie o schválení zmeny plánu prác Ministerstvu životného prostredia SR na účely aktualizácie údajov v Informačnom systéme EZ,²²⁾
- kontroluje realizáciu plánu prác najmenej raz ročne.²³⁾

6. Záverečné ustanovenie

Toto metodické usmernenie je určené krajským úradom životného prostredia.

V Bratislave, dňa 30. októbra 2012

 RNDr. Vlasta Jánová, PhD.
 generálna riaditeľka
 sekcie geológie a prírodných zdrojov

¹⁹⁾ § 8 ods. 5 zákona č. 409/2011 Z. z.

²⁰⁾ § 8 ods. 6 zákona č. 409/2011 Z. z.

²¹⁾ § 8 ods. 7 zákona č. 409/2011 Z. z.

²²⁾ § 8 ods. 8 zákona č. 409/2011 Z. z.

²³⁾ § 8 ods. 9 zákona č. 409/2011 Z. z.